

DREPTURILE EXCLUSIV POLITICE ALE CETĂȚENILOR

*Ana FILIPENCO,
Facultatea Relații Internaționale,
Științe Politice și Administrative*

CZU: 342.4 + 342.7./8

anafilipenco@gmail.com

ÎNTRUDUCERE:

Principala problemă a oricărei guvernări – este încrederea oamenilor în instituțiile ei. Într-o societate bine organizată, încrederea oamenilor este determinată de modul în care statul garantează și protejează drepturile și libertățile oamenilor, în ce măsură permite cetățenilor să-și formeze propria voință, să participe la implementarea funcțiilor statului. Cel mai important document din Republica Moldova este Constituția, care afirmă că «Cetățenii Republicii Moldova beneficiază de drepturile și de libertățile consacrate prin Constituție și prin alte legi și au obligațiile prevăzute de acestea» (Articolul 15 din Constituția RM).

Drepturile exclusive politice creează condiții pentru consolidarea legăturilor dintre o persoană și societate, un cetățean și stat și mai sunt principala funcție a statului, unde un cetățean este valoarea principală a statului.

CONCEPTUL DE DREPTURI EXCLUSIV POLITICE

În Republica Moldova este stabilit principiul statului de drept, iar drepturile și libertățile cetățenilor sunt recunoscute ca fiind cea mai înaltă valoare al societății și al statului, care ia toate măsurile necesare pentru realizarea reală a drepturilor civile, politice, economice, sociale și culturale ale individului. Moldova asigură securitatea cetățenilor, dreptul lor la un nivel de trai decent și îmbunătățirea constantă a condițiilor necesare pentru aceasta. Drepturile omului în stat sunt în mod clar de natură socială și sunt țesute organic în activitățile sociale ale oamenilor, relațiile sociale. Drepturile exclusiv politice – un grup de drepturi și libertăți fundamentale ale cetățenilor, exercitate în sfera vieții politice, gestionarea afacerilor publice. Drepturile exclusiv politice aparțin numai cetățenilor pentru că ele pot fi folosite numai pentru participare la guvernare și pentru că este

pretutindeni recunoscută și admis ca la guvernarea unei societăți participă numai cetățenii, deoarece ei sunt legați de destinele acestei societăți. Această categorie de drepturi include:

- Dreptul de a alege
- Dreptul de a fi ales
- Dreptul de revocare

CARACTERISTICILE DREPTURILOR EXCLUSIV POLITICE ALE CETĂȚENILOR REPUBLICII MOLDOVA ÎN CONFORMITATE CU LEGISLAȚIA ÎN VIGOARE

Dreptul de vot și dreptul de a fi ales este prevăzut în articolul 21 din Declarația Universală a Drepturilor Omului, articolul 25 din Pactul Internațional privind drepturile civile și politice, articolul 29 din Convenția ONU privind drepturile persoanelor cu dizabilități, și articolul 7 din Convenția privind eliminarea tuturor formelor de discriminare față de femei. Conform Codului Electoral al R.M. art.1, dreptul electoral este un drept constituțional al cetățenilor de a alege, de a fi ales și de a-și exprima prin vot atitudinea privind cele mai importante probleme ale statului și ale societății în ansamblu sau în probleme locale de interes deosebit. Drepturile exclusiv politice aparțin numai cetățenilor pentru că ele pot fi folosite numai pentru participare la guvernare și pentru că este pretutindeni recunoscută și admis ca la guvernarea unei societăți participă numai cetățenii, deoarece ei sunt legați de destinele acestei societăți.

Dreptul de vot și dreptul de a fi ales este garantat de Constituția Republicii Moldova prin prevederile articolul 38. În conformitate cu prevederile constituționale „(1) Voința poporului constituie baza puterii de stat. Această voință se exprimă prin alegeri libere, care au loc în mod periodic prin sufragiu universal, egal, direct, secret și liber exprimat. (2) Cetățenii Republicii Moldova au drept de vot de la vârsta de 18 ani, împliniți până în ziua alegerilor inclusiv, excepție făcând cei puși sub interdicție în modul stabilit de lege. (3) Dreptul de a fi aleși le este garantat cetățenilor Republicii Moldova cu drept de vot, în condițiile legii”. Declarația Universală a Drepturilor Omului prevede, în art. 21, că „orice persoană are dreptul de a lua parte la conducerea treburilor publice ale țării sale, fie direct, fie prin reprezentanți liber aleși. Orice persoană are dreptul de acces egal la funcțiile publice din țara sa. Voința poporului trebuie să constituie baza puterii de stat; această voință trebuie să fie exprimată prin

alegeri nefalsificate, care să aibă loc în mod periodic prin sufragiu universal, egal exprimat prin vot secret sau urmînd o procedură echivalentă care să asigure libertatea votului“.

Dreptul de revocare – este hotărârea corpului electoral de a înceta mandatul deputaților înainte de termen. Revocarea poate să privească pe un deputat (să fie individuală) sau colectivă. Această hotărâre poate să aparțină întregului corp electoral ori numai celui dintr-o circumscripție. Revocarea are loc atunci când un număr de semnături pe o petiție (de la 20% până la 30%) cere organizarea și desfășurarea alegerilor speciale pentru îndepărtarea din funcție a unei anumite oficialități alese în prealabil. Motivele pentru care se cere îndepărtarea din funcție variază de la acțiuni contrare legii până la nemulțumirea publică a alegătorilor. În Republica Moldova revocarea ca formă de manifestare a democrației poate fi aplicată doar în raport cu primarii.

Bibliografie:

1. Declarația Universală a Drepturilor Omului
2. Constituția Republicii Moldova, adoptată la 29 iulie 1994
3. Codul electoral al Republicii Moldova
4. Teodor Cârnaț «DREPT CONSTUȚIONAL», Chișinău 2004, p 60-93
5. Manualul funcționarului public în domeniul drepturilor omului, Chișinău 2009, p 97-104
6. Raport privind respectarea drepturilor și libertăților omului în republica moldova în anul 2019, p 20-24

Recomandat
Livia ZAPOROJAN, dr., lector universitar